

Minoritetspolitiken

MINORITETSLAGEN OCH REGIONERNA 2019

Välkomna 😊

9.00 – 11.30 Utbildning om minoritetslagen

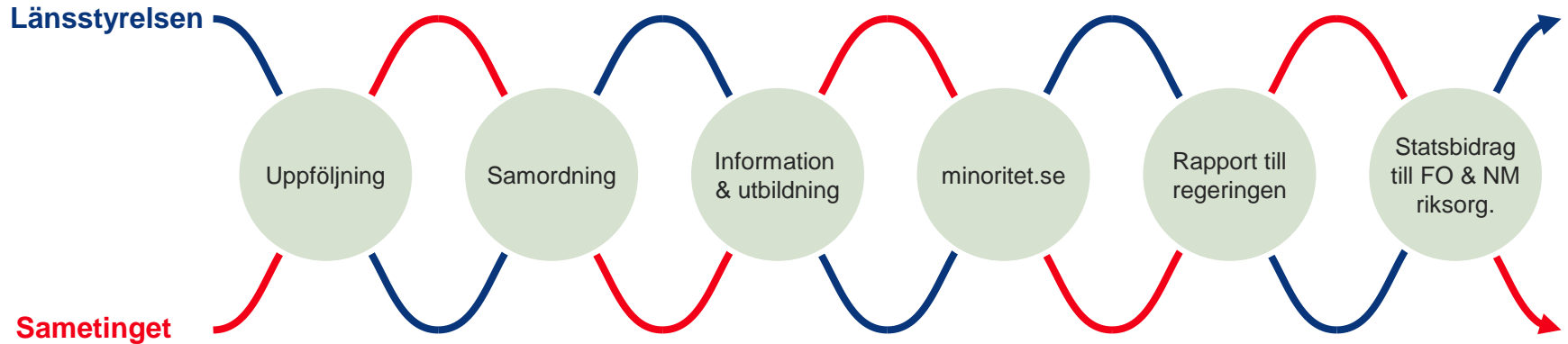
- Inledning och presentationsrunda
- Länsstyrelsen och Sametingets uppdrag och regioners statsbidrag
- Bakgrunden till minoritetspolitiken och minoritetslagen
- Minoritetslagens allmänna bestämmelser
- Särskilda rättigheter i förvaltningsområdena
- Socialstyrelsen kl. 11.00

11.30 – 17.00 LORIS-nätverket

Del 1 Uppdrag och statsbidrag

Länsstyrelsens & Sametingets gemensamma uppdrag

Strategin för romsk inkludering - mål

Den rom som fyller 20 år 2032 ska ha likvärdiga möjligheter i livet som den som är icke-rom.

De då tjugoåriga romernas *rättigheter* bör tas tillvara inom ordinarie strukturer och verksamhetsområden i lika hög grad som rättigheterna för tjugoåringarna i den övriga befolkningen.

Verksamhetsmål inom sex områden:

Utbildning – statlig prio

Arbete – statlig prio

Bostad

Hälsa och social omsorg och trygghet

Kultur och språk

Organisering

Statsbidrag till regioner

Statsbidraget regleras i förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

- Ska användas till merkostnader med anledning av de rättigheter som enskilda har enligt lagen och till språkstödjande åtgärder
- Bör föregås av kartläggning av behov och i samråd med berörd minoritet

Statsbidragets storlek

- Statsbidraget till regioner är 250 000 kronor
- Betalas ut årligen utan ansökan
- Statsbidraget kan i undantagsfall sättas ned om hela beloppet inte förbrukats under närmast föregående år (förordning 2014:1543)

Möjliga användningsområden?

- ✓ Dialog och samråd med minoriteter
- ✓ Kartläggning av behov och resurser
- ✓ Organisationsöversyn och förändringar (ärendehandläggning, bemötande..)
- ✓ Informationsinsatser och översättningar
- ✓ Kultur- och språkinsatser
- ✓ Synliggörande av minoriteter och minoritetsspråk, t.ex. skyltning
- ✓ Initiala mobiliseringsinsatser, t.ex. inköp av litteratur,
- ✓ Del av personalkostnader
- ✓ Utarbeta handlingsplaner/policy och uppföljningssystem

Statsbidrag landsting/regioner 2018

Bilaga 1 STATSBIDRAG 2018 - Landsting/regioner										
Landsting/regioner	Diponibelt statsbidrag 2018	Förbrukning av 2018 års disponibla statsbidrag	Förbrukning av 2018 års disponibla statsbidrag (procent)	Resterande medel av 2018 års disponibla statsbidrag	Inflytande, delaktighet och samråd A	Språk- och kultur B	Samordning C	Ärende-handläggning D	Övergripande information E	Övrigt F
Landstinget Dalarna	250 000	250 000	100%	0	1 540	28 635	194 068	10 050	15 707	0
Region Uppsala	250 000	65 704	26%	184 296	0	65 704	0	0	0	0
Landstinget Sörmland	250 000	250 000	100%	0	0	91 970	0	0	158 030	0
Region Västernorrland	250 000	250 000	100%	0	73 397	0	171 054	0	5 549	0
Region Västmanland	250 000	245 425	98%	4 575	448	144 461	69 891	0	30 625	0
Region Norrbotten	250 000	232 607	93%	17 393	1 415	87 055	29 298	59 839	55 000	0
Region Gävleborg	250 000	96 250	39%	153 750	0	26 670	1 423	61 000	0	7 157
Region Jämtland Härjedalen	250 000	225 728	90%	24 272	16499	140293	43580	25356	0	0
Region Jönköpings län	250 000	0	0%	250 000	0	0	0	0	0	0
Region Skåne	250 000	249 550	100%	450	15725	160 000	72 065	1 760	0	0
Region Örebro län	250 000	249 405	100%	595	2 743	37 000	76 163	3 169	18 600	111 730
Region Östergötland	250 000	250 000	100%	0	663	54 998	136 883	0	50 951	6 505
Stockholms läns landsting	250 000	250 000	100%	0	1 063	86 549	500	25 277	136 611	0
Västerbottens läns landsting	250 000	250 000	100%	0	56735	94400	0	6400	33 100	59 365
Västra Götalandsregionen	250 000	250 000	100%	0	0	0	0	0	250 000	0
SUMMA	3 750 000	3 114 669	83%	635 331	170228	1017735	794 925	192851	754173	184 757

Del 2 Bakgrund till minoritetspolitiken och minoritetslagen

Skyddet av nationella minoriteter och av de rättigheter och friheter som tillkommer personer som tillhör dessa utgör en integrerad del av det internationella skyddet av mänskliga rättigheter (Ramkonventionen artikel 1)

Konventioner som grund för minoritetspolitiken

1992

Den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk.

1995

Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter.

2000

Sverige ratificerade konventionerna. En minoritetspolitik antogs av riksdagen.

Övergripande minoritetspolitiskt mål

- Ge skydd för de nationella minoriteterna, stärka deras möjlighet till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så de hålls levande (prop.1998/99:143)

Länsstyrelsen
Stockholm

Sámediggi
Sámedigge
Sámedigkie
Sámetinget

Sveriges nationella minoriteter

- Judar
- Romer
- Samer
- Sverigefinnar
- Tornedalingar

Självidentifikation!

Sveriges nationella minoritetsspråk

- Finska
- Jiddisch
- Meänkieli
- Romani chib
- Samiska

Samtliga varieteter!

Propositioner och ny skrivelse

- 2008/09:158 Minoritetspolitisk strategi med delområden
 - Diskriminering och utsatthet
 - Inflytande och delaktighet
 - Språk och kulturell identitet
- Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk
- 2017/18:199 Reviderad minoritetspolitisk strategi och skärpt lagstiftning
- Regeringens skrivelse 2017/18:282 Nystart för en stärkt minoritetspolitik

2019 Nästa steg för minoritetspolitiken

- En samlad strategi där minoritetspolitikens mål och de tre delområdena kvarstår
- Överföringen av språk och kultur är en central uppgift
- Systematik, långsiktighet och de nationella minoriteternas egenmakt är nyckelfaktorer i det fortsatta arbetet
- Tvärsektoriellt förhållningssätt
- Skärpt lagstiftning

Del 3

Lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk

Minoritetslagen

- Allmänna bestämmelser som gäller i hela landet för samtliga fem nationella minoriteter och minoritetsspråk
- Förstärkt skydd för samiska, finska och meänkieli inom förvaltningsområden - statsbidrag
- Geografiskt obundna språk romani chib och jiddisch har lägre skyddsnivå

Rätt till information

3 § Kommuner och landsting **ska** informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter och det allmännas ansvar enligt denna lag och de föreskrifter som denna lag hänvisar till.

Detsamma gäller statliga förvaltningsmyndigheter vars verksamhet är av betydelse för de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken

Frågor

- Hur arbetar ni i era respektive verksamheter med nationella minoriteters rätt till information?
- Ges information om rättigheterna på minoritetsspråken?
- Hur når ni ut till minoriteterna med information som berör dem?

Rätt till språk och kultur

4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken.

Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjlighet att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

Frågor

- Hur arbetar ni i era verksamheter för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken och kulturerna?
- Hur arbetar ni för att främja barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket?
- Vet all personal i er verksamhet vilka de nationella minoriteterna och deras språk är?
- Vad fungerar bra, mindre bra?

Rätt till inflytande och delaktighet

5 § Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med minoriteterna i sådana frågor.

Samråd enligt första stycket ska ske genom att förvaltningsmyndigheten för en strukturerad dialog med de nationella minoriteterna i syfte att kunna beakta deras synpunkter och behov i myndighetens beslutsfattande.

Rätt till inflytande och delaktighet

5 a § Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja **barns och ungas möjligheter till inflytande** och samråd i frågor som berör dem och **anpassa formerna** för detta till deras förutsättningar.

5 b § Kommuner och landsting ska anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete. Uppgifter om **mål och riktlinjer** som har antagits enligt första stycket ska på begäran lämnas till den myndighet som har uppföljningsansvar enligt 20 §.

Frågor

- Vilka former för inflytande och dialog använder ni i ert arbete?
- Hur arbetar ni för att särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd?
- Vad fungerar bra, mindre bra?

Förvaltningsområden

MEÄNKIELI

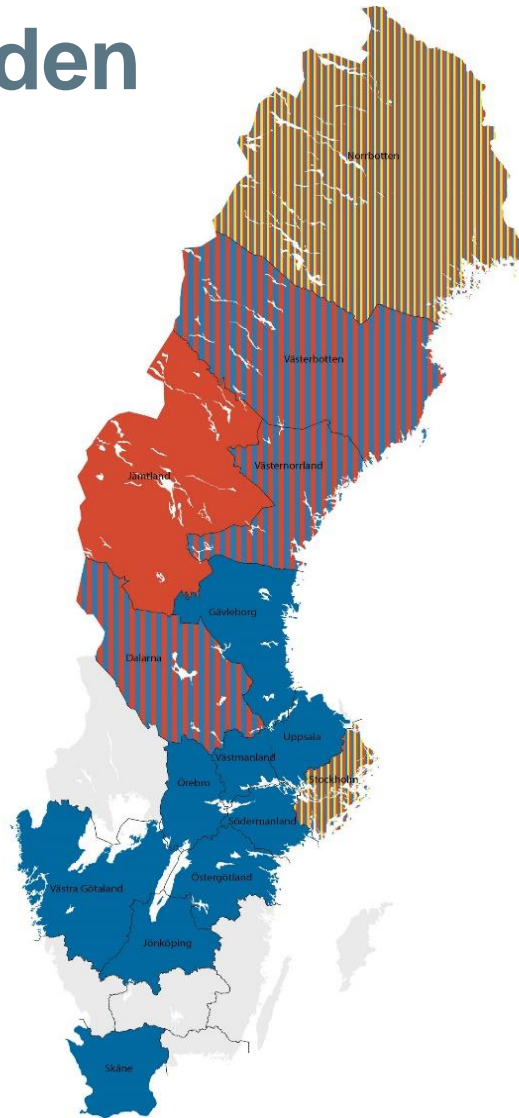
- Norrbotten
- Stockholm

SAMISKA

- Dalarna
- Jämtland
- Norrbotten
- Stockholm
- Västerbotten
- Västernorrland

FINSKA

- Dalarna
- Gävleborg
- Jönköping
- Norrbotten
- Skåne
- Stockholm
- Södermanland
- Uppsala
- Västerbotten
- Västernorrland
- Västmanland
- Västra Götaland
- Örebro
- Östergötland

Länsstyrelsen
Stockholm

Sámedigge
Sáemiedigkie
Sáemetinget

Förstärkt skydd inom förvaltningsområden

Finska, meänkieli och samiska

- Service och bemötande av den enskilde på minoritetsspråken
- Tillgång till personal med kunskaper i språken
- Äldreomsorg helt eller till väsentlig del på minoritetsspråken samt kulturerna

Enskildas rätt att använda språken inom förvaltningsområden

8 § Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet då den enskilde är part eller ställföreträdare för part. Myndigheten är då skyldig att ge muntligt svar på språken.

Myndigheter ska även i övrigt sträva efter att bemöta den enskilde på språken.

9 § Enskilda har också rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet även utanför förvaltningsområdena, om det finns tillgång till personal som behärskar språken.

Enskildas rätt att använda språken inom förvaltningsområdena

11 § Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i språken där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.

12 § Förvaltningsmyndigheter får bestämma särskilda tider och särskild plats för att ta emot besök av enskilda som talar finska, meänkieli respektive samiska, samt ha särskilda telefontider.

Frågor

- Hur organiseras enskildas rätt att använda språken i er verksamhet?
- Vilken typ av frågor kan det handla om?

Service och omvårdnad inom äldreomsorgen

18 § En kommun som ingår i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller en väsentlig del av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska.

Ovanstående gäller även alla kommuner utanför förvaltningsområdena och på alla fem minoritetsspråken om det finns språkkunnig personal 18 a §

Tack!

Gijtto!

Najis!

אַ דאַנק

Kiitos!

Kiitos!

Gäjhtoe!

Giitu!

Giitoe!

**.....för er uppmärksamhet! Ann-Marie Algemo
ann-marie.algemo@lansstyrelsen.se**